

Asuinalueiden eriytymiskehitysseminaari:

Asuinalueiden eriytymiskehityksen hallinta

Jarkko Rasinkangas, VTT
sosiaalityön yliopistonlehtori

Turun yliopisto
University of Turku

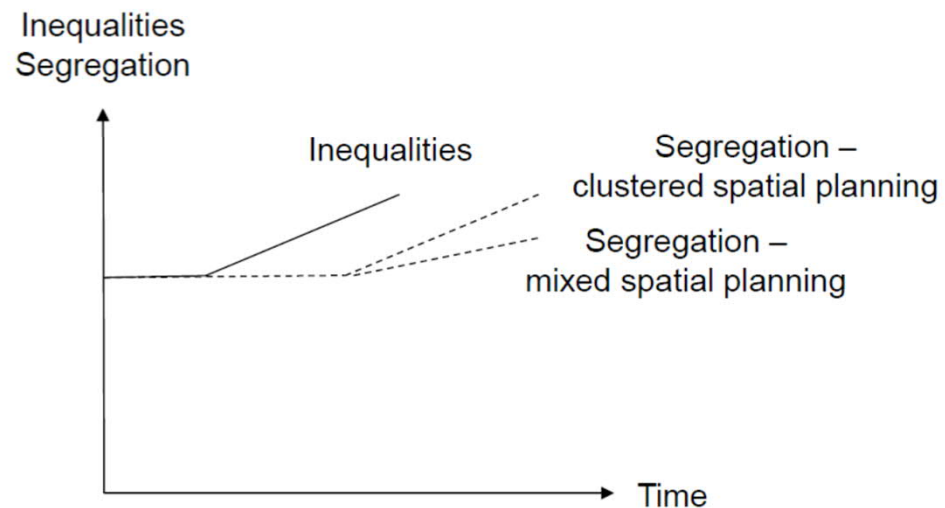
20.9.2018, Tampere,

Mistä alueellinen eriytyminen johtuu?

Urban Growth and Spatial Planning

Segregatiota voimistaa:

- Sosiaalinen eriarvoisuus
- Julkisen sektorin vähäinen rooli asuntomarkkinoilla
- Sosioekonomisen ja etnisen eriytymisen päällekkäisyys

Heikentää:

- Myöhäinen kotoa pois muutto
- Gentrifikaatio
- Sosiaalinen sekoittaminen

Tiit Tammaru (10.10.2017)
Inequalities and segregation in European cities

Mikä on negatiivista alueellista eriytymistä ja kenen kannalta?

”Sosiaalisessa tasapainossa olevassa kaupungissa eri yhteiskuntaryhmät esiintyvät tasapuolisesti kaupungin eri osissa ja kaupunkiympäristöiltään erilaisilla alueilla. Väestön jakautuminen yhteiskuntaluokkiin ja kerrostumiin ei siis toistu eikä heijastu sosiaalisessa tasapainossa olevan kaupungin alueellisessa rakenteessa.” (Markku Lankinen 1994, 10)

”Järkevältä vaikuttaa sellainen vaatimus, ettei mikään kaupunginosa saisi alittaa verrattain korkeaksi asetettua palvelujen ja elintilojen minimitasoa. On siis asetettava jonkinlainen, suhteellisen korkea raja-arvo, jonka alle mikään kaupunkialue ei saisi pudota. Tämän raja-arvon yläpuolella voisi sen sijaan sallia erilaisuutta ja eriarvoisuutta. Tärkeää on näet myös se, että ihmiset kohtuullisen rajojen puitteissa saavat asettua haluamiinsa ympäristöihin.” (Erik Allardt 1992)

Mikä koetaan ongelmaksi johon pyritään vaikuttamaan?

- Köyhyys, työttömyys, maahanmuutto, kouluerot, rikollisuus...
- Ajallinen konteksti: esim. lähiöt 1970-luvun virikkeettömyys, 1990-luvun sosiaaliset ongelmat, 2010- maahanmuutto, kaupunkien sisäinen ongelma vs. kaupunkiseudun ongelma
- Myös rahoitus voi ohjata ongelmien määrittelyä

Sosiiaalinen
sekoittaminen

- Asuntotyyppien ja -hallintasuhteiden sekoittaminen

- Väestö rakenne
- Sosiaalinen kanssakäyminen
- Palvelujen kysyntä

Alueperusteinen
kehittäminen

- Perusparannus, purkaminen ja täydennysrakentaminen sekä ympäristön parantaminen
- Sektorirajat ylittävät palvelukumppanuudet ja asukkaiden osallistaminen

- Maan parantaminen

- Vetovoimaisuus, maan, kumppanuus ja paikallisdemokratia

Hajauttamispolitiikka

- Kansallinen taso: pakolaiset ja turvapaikanhakijat
- Paikallinen taso: sosiaalisen vuokra-asumisen asukasvalinnat

- Tarkoituksena on pyrkiä tasaisempaan jakautumiseen avun tarpeessa olevien ryhmien osalta

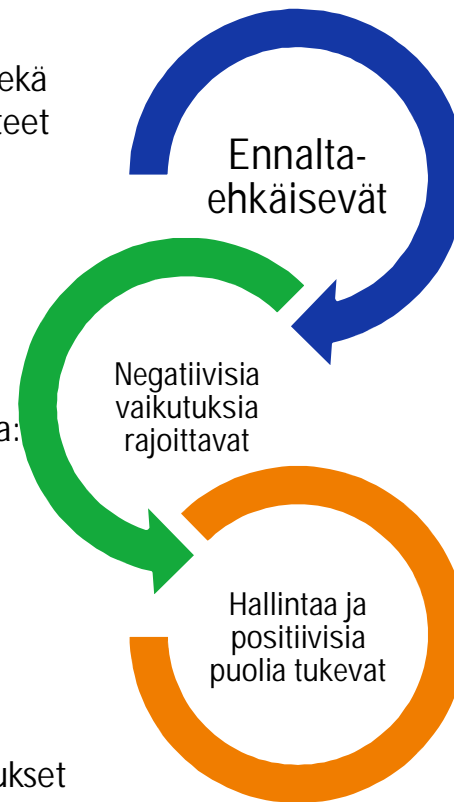
- Sosiaalinen sekoittaminen: läheisyys ei tarkoita sosiaalista kanssakäymistä
- Naapurustovaikutuksia on vaikea todentaa
- Aluekehittämishankkeet:
  - Aliarvioivat rakenteellisten tekijöiden vaikutuksen
  - Keskittyvät liiaksi toimenpiteisiin, jotka voivat vaikuttaa vain välillisesti asukkaiden sosiaalisen tilanteen paranemiseen
  - Tavoittavat vain osan kohderyhmästä
- Valikoiva muuttoliike voi eliminoida toimenpiteiden positiiviset vaikutukset
- Hajauttamispolitiikka: pakolaiset ja turvapaikanhakijat eivät ole jääneet sijoituskuntiin

Ambitious aim to 'break segregation' has not been reached (Andersson 2006)

- the anti-segregation policies has not been a waste of public money and it contains many positive elements

Alueelliseen eriytymiseen vaikuttaminen

- Kansallisen tason politiikkatoimenpiteet: tulonjako-, työllisyys-, koulutus- ja asuntopolitiikka sekä maahanmuuttajiin kohdistuvat toimenpiteet (ml. hajauttamispolitiikka)
- Paikallisen tason toimenpiteet:
  - em. politiikkatoimenpiteet ja ohjelmat paikallisesti, kuten kotouttaminen ja syrjinnän vastaiset toimenpiteet
  - Elinkeinpolitiikka
  - Yhdyskuntasuunnittelu ja asuntopolitiikka:
    - Asuntotuotanto (kohtuuhintaisuus)
    - Sosiaalinen sekoittaminen
    - Seudullisuus (MAL)
  - Asunnonjaon pelisäännöt ja yhteistyö asuntomarkkinatoimijoiden välillä
  - Nuorten tukeminen
  - Tutkimus, monitorointi ja kumuloituvan tiedon hyödyntäminen – politiikkasuositukset
  - Valistuneet ”portinvartijat”

- Alueellisesti kohdennetut toimenpiteet ja työmallit
- Alueiden vetovoimaisuudesta huolehtiminen ja resursointi ml. asuntokanta, lähipalvelut ja -koulut (erojen kaventaminen), PD-rahoitus
- Saavutettavuus
- Viranomais/paikallistoimija-verkoston voimavarat
- Lähidemokratiaan panostaminen
- Jalkautuminen ja paikallisen kontekstin tuntemisen tärkeys (mm. sosiaalityö)
- Sosiaalisen isännöinnin mallit
- Poliisi lähiyhteisössä
- Maahanmuuttajien vastaanottoon liittyvät palvelut

Turun yliopisto
University of Turku

Alueelliseen eriytymiseen vaikuttaminen

- Kansallisen tason politiikkatoimenpiteet: tulonjako-, työllisyys-, koulutus- ja asuntopolitiikka sekä maahanmuuttajiin kohdistuvat toimenpiteet (ml. hajauttamispolitiikka)
- Paikallisen tason toimenpiteet:
  - em. politiikkatoimenpiteet ja ohjelmat paikallisesti, kuten kotouttaminen ja syrjinnän vastaiset toimenpiteet
  - Elinkeinpolitiikka
  - Yhdyskuntasuunnittelu ja asuntopolitiikka:
    - Asuntotuotanto (kohtuuhintaisuus)
    - Sosiaalinen sekoittaminen
    - Seudullisuus (MAL)
  - Asunnonjaon pelisäännöt ja yhteistyö asuntomarkkinatoimijoiden välillä
  - Nuorten tukeminen
  - Tutkimus, monitorointi ja kumuloituvan tiedon hyödyntäminen – politiikkasuositukset
  - Valistuneet ”portinvartijat”

- Alueellisesti kohdennetut toimenpiteet ja työmallit
- Alueiden vetovoimaisuudesta huolehtiminen ja resursointi ml. asuntokanta, lähipalvelut ja –koulut (erojen kaventaminen), PD-rahoitus
- Saavutettavuus
- Viranomais/paikallistoimija-verkoston voimavarat
- Lähidemokratiaan panostaminen
- Jalkautuminen ja paikallisen kontekstin tuntemisen tärkeys (mm. sosiaalityö)
- Sosiaalisen isännöinnin mallit
- Poliisi lähiyhteisössä
- Maahanmuuttajien vastaanottoon liittyvät palvelut

Turun yliopisto
University of Turku

- × Segregaatiota koskeva huoli on kasvanut
  - Erityisesti lasten ja nuorten erkaantuminen
  - Hyvinvointi-instituutiot kannattelevat edelleen
  - Välittyy myös paikallisagendoissa, mutta ei tärkeimpänä
- × Jaettu ymmärrys siitä, että segregaatioskysymykset leikkaavat kaikkia hallinnon aloja, mutta samasta syystä ei ole selvää vastuutahoa
- × Kaupunkien välillä on eroja: suunnittelutraditiot, asuntotoimen asema ja roolitus, polkuriippuvuus, poliittinen tahtotila
- × Segregaatioon vaikuttaminen on ollut hyvin kaupunkivetoista, valtakunnallisen ohjauksen ja resursoinnin tarve?

...if our interventions to counter segregation hope to be effective, we ought to try to optimise them by paying heed to the local, cultural and particular characteristics of political culture and societal practices. These are present and ought to be the building-blocks of any strategy.

**Countering Urban Segregation: Theoretical and Policy Innovations from around the Globe
(Peer Smets & Ton Salman 2008)**

Jarkko Rasinkangas VTI
sosiaalityön yliopistonlehtori
sosiaalityeiden laitos
Turun yliopisto

p: 050 328 3288

s-posti: jarrasih@utu.fi

Kiitos!